

ОСОБЕНО МНЕНИЕ **на съдията Васил Гоцев**

Подписах определението с особено мнение по следните съображения:

Иска се обявяване, че договорът не съответства на Конституцията в частта относно клаузите по т.1.3; т.2.1; т.2.6.5; т.2.7.5; т.3.3в; т.6; т.8.2.1; т.3.1.2; т.5.1.1с; т.5.1.2с; т.5.1.2.е; приложение В на основание на чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията. Посоченият договор не е ратифициран и не е представен за ратификация от Народното събрание.

Възможността да се произнесе Конституционният съд по съответствието на един международен договор преди ратификацията е предвидена в чл.149, ал.1, т. 4 от Конституцията. За да е налице правомощието на Конституционния съд във връзка с това, е необходимо да е направено искане от компетентния по чл.150, ал.1 от Конституцията орган, договорът да е международен и да подлежи на ратификация.

Правото да се сезира Конституционният съд по повод съответствието на един международен договор с Конституцията преди неговата ратификация се използва преди всичко от Министерския съвет или президента, които са го сключили. Когато договорът е внесен в Народното събрание за ратификация, народните представители също така могат да сезират Конституционния съд. Няма никаква пречка обаче те да използват правомощието си по чл.150, ал.1 от Конституцията и ако договорът, който по принцип подлежи на ратификация, не е бил внесен в Народното събрание. Овластените в чл.150, ал.1 органи и лица могат винаги да сезират КС, когато той е компетентен да се произнесе съгласно чл.149, ал.1 от Конституцията. В случая искането е внесено от 50 народни представители, които имат право да направят това.

Не споделям виждането, изразено в определението, че сключеният договор не подлежи на ратификация, защото е само една частноправна сделка. Законът за международните договори на Република България (ДВ, бр.97/2001 г.) в своя чл.2, ал.1 сочи по същество и кои договори са международни. Това са двустранните и многостранните договори, сключени в писмена форма между Република България и между други държави или международни организации. Според ал. 2 от същия член разпоредбите на закона се прилагат съответно и към договорите на Република България с чуждестранни лица, в които тя участва като публичноправен субект, когато тези договори подлежат на ратифициране от Народното събрание съгласно чл.85, ал.1 от Конституцията. Параграф 1 от допълнителните разпоредби пояснява, че “чуждестранно лице” по смисъла на закона е юридическо лице със седалище извън територията на Република България и дружество, което не е юридическо лице и е регистрирано в чужбина. “Краун Ейджънтс” несъмнено попада в определението за чуждестранно лице.

Виенската конвенция, по която България е страна, съдържа дефиниция за международен договор, в която не се включва хипотезата на чл.2, ал.2 от Закона за международните договори на Република България. Приоритетът на международните договори, по които България е страна по силата на чл.5, ал.4 от Конституцията обаче не изключва прилагането на чл.2 от Закона за международните договори на Република България. Така е, защото и в двете си алинеи той не дава дефиниция на международния

договор, която да е различна от тази по Виенската конвенция, а само разпростира правилата на международните договори по ал.1 и към случаите, посочени в ал.2. Очевидно такова е било и разбирането на Министерския съвет, който в съответствие с чл.9, ал.2 от Закона за международните договори на РБ с протокол № 50 от 25.X.2001 г. е взел решение, с което е упълномощил министъра на финансите да сключи договора.

За да се приеме, че договорът, предмет на разглеждане, се обхваща от чл.2, ал.2 от Закона за международните договори на Република България, следва да се прецени дали министърът на финансите е участвал като публичноправен субект или като страна в едно частно правоотношение, както се поддържа в определението на КС. Със сключения договор (в случая не взимам отношение, дали има изобщо валиден договор с оглед на това, че приложенията към основния текст, който не съдържа самите условия на договора, а само препраща към тях, не са подписани от никого, което би могло по хипотеза да доведе до подмяна) се предоставят правомощия и се уговарят органи и структури на агенция “Митници”, които по Конституция, по Закона за митниците и по Устройствения правилник на Министерството на финансите са предоставени на министъра на финансите (чл.105, ал.1 и чл.108, ал.3 от Конституцията). Като предоставя министърът на финансите държавновластнически права, които принадлежат на него, на други, той действа в упражнение на публичната си власт. При това се предоставят права на лица, които не са български граждани, каквито съгласно чл.10 от Закона за митниците трябва да бъдат служителите в агенция “Митници”.

Законът за митниците урежда както устройството и структурата на агенция “Митници” (чл.7, ал.2), така и правомощията на митническите служители (чл.16). С договора се дава възможност за преструктуриране на администрацията и дейността на митниците, различно от уредените със Закона за митниците организация и администрация. Предвидено е и изпълнение на функции от персонала на фирмата, които по същество са функции на митнически служители.

Всичко това сочи, че участието на министъра на финансите при сключване на този договор не е изявление на гражданскоправен субект, в какъвто случай КС прие с определението си по к.д. № 6/2002 г., че се касае за частноправен договор, а има властнически характер, изявление, направено от субект на публичната власт. Реорганизирането на митническата администрация със създаване на нови непредвидени в Закона за митниците структури и прехвърлянето на правомощия във връзка с митническия контрол върху лица, които не са държавни служители и нямат качества, предвидени в чл.10 от Закона за митниците, не може да стане без този, който поема задължения за това да не участва в споразумението като публичноправен субект. Изпълнението на условията на договора при това може да стане само с промени в Закона за митниците, които да предвидят в структурата на агенцията “Митници” и в правомощията на нейните служители структурите, посочени в договора и функциите, възложени на персонала на английската фирма.

За да отговарят на изискванията на чл.2, ал.2 от Закона за международните договори, сключените от РБ договори не с друга държава или международна организация, а с чуждестранни лица, когато тя е участвала като публичноправен субект, трябва да подлежат на ратификация. Изискването договорът да подлежи на ратификация е впрочем условие, което предвижда и чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията,

за да подлежи договорът на контрол от КС. Кога един международен договор следва да се ратифицира от НС е посочено в чл.85, ал.1 от Конституцията. Няколко са условията в това отношение, относими към конкретния случай: да съдържа договорът финансови задължения към държавата, да е предвиден в него арбитраж за решаване на евентуално възникнали спорове и да се изискват мерки от законодателен характер (чл.85, ал.1, т.4,5 и 7 от Конституцията).

Договорът, който се разглежда от КС, съдържа финансови задължения за държавата. Поетите с него задължения за заплащане на услугата, включително това, че в цената са включени и дължимите данъци, съответствието на което със закона е твърде спорно, оборудването на помещенията за работа, пътни, квартирни и други разноски на персонала на фирмата, колкото и да са необичайни, може да се приеме, че са част от престацията, част от цената, която Министерството на финансите дължи за услугата. Уговарянето обаче, че в случаи на признаване на договора за нищожен или ако той бъде унищожен от арбитраж или съд "Краун Ейджънтс" да бъде обезщетен от Министерството на финансите с всички възнаграждения и разноски, платени до произнасяне на това решение, е несъмнено финансово задължение. Въпреки нищожността на един договор не може да съществуват задължения по него извън произтичащите съгласно приложимото по договора право задължения за реституция. Тези задължения не са част от цената по договора, а са финансови задължения на държавата, поети по него. Не може да се третира и като част от цената и задължението Министерството на финансите да обезщети фирмата за всички разноски и други вреди, направени в резултат на твърдения на които и да било лица, че сключването на договора е незаконно. Това е също така финансово задължение на държавата.

В договора е предвидено евентуално възникналите между страните спорове да се уреждат от арбитраж по процедурата, установена в УНСИТРАЛ.

Обстоятелството, че договорът се сключва от министъра на финансите като публичноправен субект, упълномощен за това от Министерския съвет, което ангажира българската държава, че се поемат финансови задължения от нея, че се уговаря международен арбитраж и се налагат мерки от законодателен характер (чл.85, ал.1, т.4, 5 и 7 от Конституцията) изисква ратифицирането на договора. Това от своя страна дава основание с оглед чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията Конституционният съд да се произнесе относно неговото съответствие с нея.